

67-72-73/2
16.06.17р.

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук

БІЛИК ОКСАНИ СЕРГІЇВНИ

на дисертацію **Триндюк Валентини Анатоліївни**

**«Формування готовності до академічної мобільності у студентів
вищого технічного навчального закладу»,**

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

У Концепції розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010-2020 р.) визначено, що підготовка майбутніх фахівців має передбачати окрім формування професійної компетентності, ще й розвиток творчої ініціативності, самостійності, конкурентоспроможності, вертикальної та горизонтальної мобільності. Сьогодні важливо не лише оволодіти престижною професією, а й досягти певного освітнього та культурного рівня, опанувати відповідні компетентності, щоб стати конкурентоздатним фахівцем. Проблема розвитку академічної мобільності студентів відображена у низці вітчизняних законодавчих документів, зокрема у Законах України «Про вищу освіту», Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про професійний розвиток працівників», «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». У зв'язку з цим особливе місце в системі освіти займає феномен академічної мобільності, що активно поширюється й відкриває нові можливості не тільки для самої освіти, а й для формування європейського ринку праці та єдиного технологічного простору.

У цьому контексті актуальною проблемою сучасної професійної педагогіки є формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу. Розв'язанню цієї важливої проблеми присвячене рецензоване дисертаційне дослідження В. А. Триндюк.

Дисертаційна робота Триндюк Валентини Анатоліївни виконана на

належному теоретичному і методологічному рівні, вирізняється своєю змістовністю та інформаційною насиченістю, а відтак якісно збагачує наукові погляди щодо розв'язання проблеми формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу. Це засвідчують, зокрема, виявлені авторкою суперечності, які на основі яких обґрунтовано доцільність проведення дослідження.

Можливості розв'язання цієї проблеми знаходимо у роботі дисертантки, яка доводить, що результати професійної підготовки все більше сприймаються з позицій відповідності запитам світової професійної спільноти, коли в усьому світі посилюється конкуренція і співпраця між освітніми та науковими організаціями, активізується обмін студентами, викладачами, аспірантами та дослідниками, набуває широкого поширення дистанційна освіта, зростає роль неперервної освіти.

Отже, немає сумніву у тому, що науковий пошук дисертантки є логічним продовженням комплексних досліджень з актуальних проблем теорії і методики професійної освіти.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до теми науково-дослідницької роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки «Інформаційне забезпечення транскордонного співробітництва України» (Державний реєстраційний номер 0113U002221). Тема дисертації затверджена вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 3 від 29. 10. 2015 р.)

Стратегію і тактику наукового дослідження проблеми обґрунтовано у вступі до дисертаційної роботи. Заслугує на увагу проаналізована й упорядкована ґрунтовна джерельна база дослідження.

Основні наукові результати, теоретичні напрацювання та методичні положення, висновки, викладені у дисертаційній роботі Триндюк Валентини Анатоліївни, є науково обґрунтованими, що забезпечено комплексністю використання теоретико-методологічних прийомів, глибоким вивченням та

аналізом вітчизняних й іноземних наукових джерел, коректним застосуванням методів наукового аналізу, логічністю теоретичних узагальнень. Виклад дисертаційного матеріалу вирізняється логічністю, послідовністю, науковою обґрунтованістю положень.

Дисертаційна робота складається зі вступу та трьох розділів.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання й охарактеризовано методи дослідження; сформульовано наукову новизну та практичну значущість результатів наукового пошуку, подано відомості про їхню апробацію та впровадження; зазначено особистий внесок і публікації автора, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі «Теоретичні засади формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу» обґрунтовано сутність понять «академічна мобільність», «готовність до академічної мобільності студентів вищого технічного навчального закладу», визначено структуру готовності до академічної мобільності студентів вищого технічного навчального закладу; виконано аналіз стану академічних переміщень студентів України.

У другому розділі «Методичні засади формування готовності у студентів вищого технічного навчального закладу до академічної мобільності» теоретично обґрунтовано педагогічні умови, які можуть забезпечити досягнення визначеної мети; розроблено методику формування готовності до академічної мобільності студентів вищого технічного навчального закладу; розроблено модель формування готовності до академічної мобільності студентів технічного ВНЗ; представлено структурно-компонентну та критеріально-рівневу характеристику досліджуваного явища.

У третьому розділі «Дослідницько-експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування готовності у студентів вищих технічних навчальних закладів до академічної мобільності» обґрунтовано мету,

завдання та етапи дослідницько-експериментальної роботи, доведено ефективність педагогічних умов формування готовності до академічної мобільності у студентів технічних ВНЗ.

Для розв'язання окреслених завдань дисертантка використала інструментарій методології досліджень у галузі професійної педагогіки, що дозволило їй уперше отримати найсуттєвіші наукові результати, які мають важливе значення для розв'язання проблеми: *вперше* визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу (формування мотивації майбутніх інженерів до планування та участі в реалізації академічної мобільності, позитивного емоційного ставлення до навчальної і професійної діяльності; посилення комунікативної спрямованості процесу оволодіння знаннями, вміннями та навичками, необхідними для ефективної іншомовної комунікації; актуалізація міждисциплінарних зв'язків гуманітарних, технічних і спеціальних циклів дисциплін у формуванні загальнокультурної компетентності майбутніх інженерів; забезпечення особистісно-розвивального освітнього середовища з урахуванням суспільних потреб, особистісних професійних запитів студентів вищих технічних навчальних закладів); *розроблено* модель формування готовності до академічної мобільності студентів вищого технічного навчального закладу; *уточнено* сутність поняття «академічна мобільність», яке розглянуто як інтегративну особистісну якість, що формується у студентів у процесі навчання у вищому технічному навчальному закладі, характеризує здатність і готовність особи адаптуватися, змінюватися і перетворювати себе та навколишнє середовище, проектувати та реалізовувати індивідуальні освітні маршрути (здатність навчатися, накопичувати, поновлювати знання), творчо застосовувати професійний досвід (мобільність знань, цілеспрямованість, систематичність і результативність підвищення професійних знань, умінь та навичок, активність), реалізувати і підтримувати нове в інженерній сфері, здійснювати ефективну комунікацію в міжкультурному професійному середовищі; *удосконалено*

методику формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу та навчально-методичне забезпечення цього процесу; *набули подальшого розвитку* структура готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу, критерії і показники її сформованості.

Практичне значення результатів дослідження полягає в розробленні та впровадженні в освітній процес вищих технічних навчальних закладів: методики формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу, тестів для складання іспиту OnDaF, навчальних посібників «Німецька мова для студентів I-II курсів технічних спеціальностей», «Ділова іноземна мова (німецька)», «Німецька мова. Навчальний посібник для студентів I курсу всіх спеціальностей денної форми навчання», методичних рекомендацій «Педагогічні умови формування готовності студентів вищого технічного навчального закладу до академічної мобільності».

Результати дослідження рекомендовано застосовувати в системі вищої технічної освіти, оновлюючи зміст і складники професійної підготовки фахівців-інженерів, а також розробляючи й удосконалюючи державні стандарти вищої освіти. Матеріали дослідження можуть використати викладачі вищих технічних навчальних закладів у процесі професійної підготовки майбутніх інженерів.

У дисертації подано повний цикл дослідження, що охоплює теоретичний аналіз проблеми, проведення експерименту, а також впровадження наукових результатів у практику освітніх закладів України, що підтверджується відповідними документами.

Результати дослідження висвітлено у 21 праці, з них: 8 статей – у наукових фахових виданнях України, 1 – у науковому періодичному виданні іншої держави, 8 – у тезах доповідей на конференціях, 2 – в електронних навчальних виданнях, 1 – у навчальному посібнику, 1 – у методичних рекомендаціях.

Автореферат підготовлено відповідно до чинних вимог, його зміст відображає структуру, основні положення, результати та висновки дисертаційної

роботи.

Загалом позитивно оцінюючи наукове та практичне значення результатів дисертаційного дослідження висловимо зауваження, побажання та пропозиції, врахування яких увиразнило б високий рівень викладу наукового матеріалу.

1. Для підтвердження актуальності та доцільності проведеного дослідження у вступі дисертації зазначаються суперечності. Думається, варто було б вказати, чи вдалося їх розв'язати у процесі дослідницько-експериментальної роботи.

2. Вважаємо, що робота значно виграла б за умови розширення географії ВНЗ та кількості студентів, задіяних в академічних переміщеннях.

3. У розділі 3.1. «Організація та методика проведення констатувального етапу експерименту» подано детальний опис проведення початкового експерименту, що присвячений з'ясуванню реального стану сформованості готовності студентів до академічної мобільності, а також апробований метод експертної оцінки. Аналогічного опису, на наш погляд, потребує організація констатувального етапу експерименту щодо визначення вихідних рівнів сформованості готовності майбутніх інженерів до академічної мобільності.

4. Потребує уточнення авторська позиція щодо обґрунтованості виокремлених педагогічних умов.

5. У тексті дисертації трапляються неточності із оформленням посилань на джерельну базу за відповідним стилем.

Висловлені зауваження, побажання і дискусійні питання не заперечують високої позитивної оцінки наукового та практичного рівня дисертаційної роботи.

Вважаємо, що теоретично і практично зорієнтована праця Триндюк Валентини Анатоліївни відкриває нові шляхи для вдосконалення професійної підготовки студентів вищого технічного навчального закладу в контексті сучасної потреби в реалізації академічної мобільності, а також формує підґрунтя для подальшого студіювання багатьох актуалізованих у рецензованій дисертації проблем.

Загальний висновок

Дисертаційне дослідження на тему «Формування готовності до академічної мобільності у студентів вищого технічного навчального закладу» є самостійним завершеним, цілісним дослідженням актуальної проблеми.

Дисертаційна робота, її актуальність, зміст, обсяг та наукова новизна, теоретична та практична значущість, обґрунтованість наукових положень, вірогідність висновків, використані методи дослідження відповідають вимогам до кандидатських дисертацій та «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а його авторка – **Тридюк Валентина Анатоліївна** – заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент :

Доцент, кандидат педагогічних наук,
Доцент кафедри іноземних мов
Інституту гуманітарних та соціальних наук
Національного університету
«Львівська політехніка»

О. С. Білик

Підпис Білик О.С. засвідчую:
Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Р. Б. Брилинський